

עצרת

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון ק"ב - פרשת וירא - שנת תשפ"ג

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

**טוב טעם
ודעת למדנו:
זיך לאזן לערנען
גוטע עצות מיט
מדות טובות**

עמוד ה'

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא - פרק ל"ו
שיעור ס"ו - א' (פרשת ויקהל תש"ס)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

ה' אמר לשכון בערפל: גילוי אלוקות דוקא במקום החושך של עולם הזה

א. תאות נפש: התאוה של הקב"ה לשכון בתחתונים - והרצון של האדם לחיות בעוה"ז

'תאוה' היא רצון למעלה מכל הסבר וטעם | מידת ה'כתר' נקראת 'רצון' והיא למעלה מן המוחין והשכל | אין טעם ברצון - מפני שהוא עצמותו ממש | הרצון של האדם לחיים נמשך מתאוותו של הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים | גם הרצון האנושי לחיות חיים גשמיים אף בשעה שהוא נגד רצונו ית"ש נמשך מן הרצון העליון ע"י השתלשלות המדרגות

ב. ענן וערפל סביביו: קדושה גדולה מכוסה בקליפות והסתרות שורש רצון הנשמה לשכון בגוף הוא בשעה שהגוף מזוכך | על ידי העולם והגוף הגשמיים שנראים כהסתר על הבורא - מתגלה קדושה נעלית ביותר | מסירות נפש מבררת את מטרת החיים בעוה"ז | ע"י נסיון העקידה התברר שאהבת אברהם אבינו ליצחק בנו היא אהבה רוחנית

ג. עולים ויורדים בו: הבחירה לדבוק בפנימיות העוה"ז או בחיצוניות העולם הזה הוא ההסתר הגדול ביותר על אלוקות | אבל בו יכולים גם להתעלות ולהגיע אל תכלית שלימות מעלת האדם | מצד חיצוניותו - אפשר לרדת לתכלית הירידה, ומצד פנימיותו - יכולים לעלות לתכלית העליה | מעלת העוה"ז היא שיכולים להפוך בו את הרע לטוב ולכללו בקדושה

א.

תאות נפש: התאוה של הקב"ה לשכון בתחתונים - והרצון של האדם לחיות בעוה"ז

'תאוה' היא רצון למעלה מכל הסבר וטעם | מידת ה'כתר' נקראת 'רצון' והיא למעלה מן המוחין והשכל | אין טעם ברצון - מפני שהוא עצמותו ממש | הרצון של האדם לחיים נמשך מתאוותו של הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים | גם הרצון האנושי לחיות חיים גשמיים אף בשעה שהוא נגד רצונו ית"ש נמשך מן הרצון העליון ע"י השתלשלות המדרגות

פנימיות טעם הרצון - מפני שהוא עצמותו ממש
ונבאר הדברים כמו שהם מתגלים בנפש האדם למטה, כי הנה ידוע שכל המידות והספירות העליונות משתלשלים לתחתית גם בקומת האדם, ומתוך זה נוכל להבין קצת, איך הם הדברים בשורשם במידות העליונות. כי הנה כאשר יש לאדם רצון וחשק לאיזה ענין, הרי אם יש לו טעם וסיבה שבגללם הוא רוצה את הדבר הזה, הנה כבר אי אפשר לומר על זה שהוא עושה זאת ברצונו הפנימי בלבד, שהרי הוא נמשך לזה בהכרח ע"י הטעם והשכל שיש לו בדבר זה, ונמצא שאין זה בגדר 'רצון' ממש, אלא נמשך מ'חכמה' או 'בינה' וכדו'. אך כאשר האדם רוצה בדבר ואין בידו לפרש טעמו ונימוקו למה הוא רוצה בו, ואין לו שום הסבר שכלי מדוע חפץ הוא בדבר זה יותר מבשאר דברים ומאיזה טעם הוא מתענג מדבר זה, הרי זה גילוי פנימיות עצם הרצון, שהוא דבר שיש לו לאדם תענוג ממנו בלא שיהא לו הסבר לכך.

מידת הכתר רצון - שהוא למעלה מן המוחין והשכל
הנה נודע שהספירה הראשונה מהעשר ספירות היא ספירת ה'כתר', שהיא העליונה מכל הספירות, והיא למעלה גם מן ה'מוחין' שהם חכמה בינה ודעת. וביאור הדבר, כי כל הספירות העליונות הם מידות וכלים שבהם מתלבש האור האין סוף, והקב"ה מגלה את עצמו על ידם, כמו בחי' חכמה ובחי' בינה וכו', וכן ע"י הופעתו ית"ש במידת החסד או הגבורה וכו'. אולם למעלה מכל אלו היא ספירת הכתר, שבו אין הקב"ה מגלה את בחי' חכמתו או את בחי' חסדו וכדומה, אלא הוא גילוי רצונו העצמי הנקרא 'רצון העליון', והגם שכמוכן הוא ית"ש יודע למה רצונו כך, אבל אצלנו מתגלה רצון זה ללא כל הסבר וטעם, ומכונה בשם 'תאוה', כי הוא למעלה מן המוחין והשכל - שהם הדרגות שהקב"ה מתגלה אלינו באופנים שמתקבלים בשכלנו ובא מדרגת עצמותו יתברך ממש כביכול, אשר במדרגה זו אין לנו שום אחיזה.

התניא בפרק ל"ו מביא את מאמר חז"ל (תנחומא נשא טז), שתכלית בריאת העולם הזה היא מפני ש'תאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כשם שיש לו בעליונים'. והנה מאמר זה הוא מן היסודות החשובים בחסידות ובעבודת ה', והרבה גופי תורה תלויים בהבנתו באופן הנכון, ונבוא להעמיק בדבר ולבאר עניינו בעוה"ה.

גדר ה'תאוה' - שהוא למעלה מהסבר וטעם

הנה יסוד מהות התאוה היא, דבר שהוא רצונו ומאווי של האדם גם אם אינו יודע להסביר את פשר וסיבת הרצון הזה, ועל זה אמרו הקדמונים 'אין טעם ברצון', והיינו שהרצון הוא למעלה מהטעם, ומורה על כך, שרצון זה נשתלשל ממקום עליון מאד, למעלה מלבושי השכל, והוא נוגע לעצמות הנפש ממש. כי ישנם דברים הפועלים על ידי איזה חשבון וסיבה שמוכן ומתקבל על הדעת, אמנם יש דברים הפועלים בלא שימצא בהם איזה טעם והסבר, והרי זה מוכיח שהם חלק מעצמות הנפש והרי האדם כמו מוכרח לעשותם הגם שאינו יודע להסביר את מעשיו, אלא עושה אותם מפני שמרגיש בהם תענוג עצמי הנוגע לעצמותו ממש. ונבוא להרחיב הענין בס"ד.

פטרון הגליון - חשוון

הרב החסיד המופלג והמפואר
מורה"ר יואל גרינפעלד הי"ד

לע"נ אמו האה"ח רבקה לאה ב"ר משה צבי ע"ה

וזהו ביאור מאמר חז"ל 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', והיינו שענין נשגב זה - להיות לו דירה בתחתונים - הוא אצלו יתברך בבחינת 'תאוה', שאי אפשר לפרש את טעם הדבר, כי הוא בא ממקום שלמעלה מן המוחין וההסבר, והרי זה מורה כי רצון זה נוגע כביכול בעצמיותו יתברך ממש, ויש לו יתברך בזה תענוג עצמי יותר משאר הדברים שיכולים לפרש ולבאר אותם בשכל

~

לאמיתן של דברים, אף רצון החיים הזה הבא מצד הגוף שהוא נגד רצון הנשמה האמיתי, גם הוא יונק מהרצון העליון של הקב"ה, אלא שנפל ממדרגתו בריבוי נפילות וירידות, עד שנשתלשל לתוך הרצון הגשמי הרוצה לחיות חיי הגוף גם כאשר איננו מקושר לחיי נשמה

האמיתי שיש לו לאדם בלא שיהא לו שום טעם והסבר בדבר, והו גילוי עצמיותו ממש, כי עצמיות נפש האדם מתגלה בדברים שיש לו רצון ותשוקה להם בלא שום טעם המכריח אותו. וכן מבואר בפסוק (בראשית כג, ח) 'אם יש את נפשכם', ופירש רש"י: 'רצונכם', הרי שה'רצון' הוא גילוי עצמיות הנפש'. ולכן נודע שע"פ קבלה מידת הכתר נחשבת כ'מידה ואינה מידה' במנין המדות, והטעם בזה הוא ע"פ האמור, כיון שכתר הוא עצמיות הרצון, והוא התגלות האדם עצמו שהוא למעלה מבנין 'מידותיו', ואינה נחשבת כ'מידה' גרידא אלא כ'עצם' (והגם שלעיתים הכתר נמנה בין העשר ספירות, ואנו מונים את הסדר כתר חכמה ובינה - אשר מצד זה הוא אכן נחשב למידה - אמנם בדרך כלל סדרן הוא חכמה בינה ודעת, ואכמה ל').

וזהו ביאור מאמר חז"ל האמור 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', והיינו לומר שענין נשגב זה - להיות לו דירה בתחתונים - הוא אצלו יתברך בבחינת 'תאוה', שאי אפשר לפרש את טעם הדבר, כי הוא בא ממקום שלמעלה מן המוחין וההסבר, והרי זה מורה כי רצון זה נוגע כביכול בעצמיותו יתברך ממש, ויש לו יתברך בזה תענוג עצמי יותר משאר הדברים שיכולים לפרש ולבאר אותם בשכל ודעת.

הרצון החזק של אדם לחיים - הוא דוגמא אל ענין 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'
ומשל לתאוה עליונה זו שיהא לו יתברך דירה בתחתונים, הוא הרצון החזק והתקיף שישנו לאדם על ענין החיים, כי הנה רצון החיים הוא רצון עצמי שבאדם להמשיך לחיות בעוה"ז, עד שיעשה כל מה שבידו עד קצה האחרון כדי לחיות וכדי לא לאבד ח"ו את החיים שלו.

כי הנה לכל אדם ישנם הרבה תענוגים בחייו, כמו תענוג של אכילה ושתיה, וכן תאוות הכבוד והמון, ושאר הנאות ותענוגי עוה"ז. ואף שכולם חשובים לו לאדם הרבה, והוא גם מוכן לעשות פעולות רבות בכדי להגיע לידי תענוגים אלו, אולם כולם אינם נוגעים לו עד לדרגת עצמיות הנפש ממש.

אך התענוג והרצון והתשוקה שיש לו לאדם לחיים, היא למעלה מכל זה שיעור וערך, שתענוג ורצון זו הוא חזק יותר מכל התענוגים שבעולם, והאדם מוכן לעשות הכל בכדי שלא לאבד את עצם החיים, 'וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו' (איוב ב, ד). מפני שרצון זה נוגע לו לאדם בעצמיותו ממש, כי הוא עצם חייו ומציאותו.

פרק ל"ו

וְהִנֵּה תִּבְלִית הַשְּׂתִלְשָׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת וְיִרְדָּתָם מִמְּדֻרְגָּה לְמְדֻרְגָּה אִינוּ בְּשִׁבִיל עוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים... אֲלֵא הַתְּבִלִּית הוּא עוֹלָם תְּהֵא הַתְּחִתוֹן. שְׂבָךְ עָלֶיהָ בְּרִצּוֹנָהּ וְיִתְבָּרַךְ, לְחַיּוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כִּד אֲתַפְּיֵא סְמָרָא אַחְרָא וְאֲתַתְּפַךְ חֲשׂוּכָא לְנִהוּרָא, שְׂיֵאִיר אֹרֶךְ ה' אִין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּמִקּוּם תַּחֲשָׁךְ וְהַסְמָרָא אַחְרָא שְׁל כָּל עוֹלָם הָזֶה בְּלוּ, בִּיתָר שְׂאֵת וְיִתָּר עוֹ וְיִתְרוֹן אֹרֶךְ מִן הַחֲשָׁךְ מֵהֶאֱתָרוֹ בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים

ולא הרי חסרון תענוג אחר מאלו שהוא רגיל בהם, שאין מתבטל מציאותו וקיומו ע"י חסרון זה - כהרי חסרון החיים שבהעדרו מתבטלת כל מציאותו. והנה רצון זה הוא משל ודוגמא לסבר את האוזן כדי להבין את גדר הרצון העליון של 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', כלומר שישנו תענוג ורצון חזק הנוגע לו יתברך בעצמותו ממש כביכול, והוא למעלה מכל התענוגים המשתלשלים משאר הספירות, והיא התאוה העליונה של 'להיות לו דירה בתחתונים'.

רצון הנשמה לחיות בגוף משתלשל מהרצון העליון של גילוי שכינה בתחתונים

וביותר עומק נאמר, שרצון החיים של האדם אינו רק משל ודוגמא בלבד אל רצון העליון האמור, אלא הוא משתלשל ויונק ממנו, וכוננתו לומר שהרצון העליון משתלשל בריבוי מדרגות וצמצומים, עד שהתהווה ממנו הרצון של הנשמה לחיות בעוה"ז עם הגוף, כדי שאף היא תוכל לעשות להקב"ה דירה בתחתונים. כי מאחר שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ועיקר שכינה הוא בתחתונים (כ"ר פ"ט, ז), נמצא שבעוה"ז מתגלה אלוקות ביותר ויותר מאשר בעולמות העליונים, ולכן יש לנשמה רצון לחיות בעוה"ז. ומפני שדבר זה אי אפשר כי אם ע"י הגוף המשמש ככלי אל הנשמה אשר על ידו היא יכולה להימצא בעולם הגשמי, ממילא יש לה לנשמה רצון חזק ואמיץ להיות מקושרת לעולם עם הגוף, שע"ז תוכל להישאר בעוה"ז ולעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

'ועץ חיים תאוה באה' - התאוה האמיתית היא לקשר גשמיות ורוחניות

וממוצא הדברים נלמד כי השורש של ענין 'ובחרת בחיים', והיינו התענוג והרצון של האדם לחיות בעוה"ז, אשר היא התאוה היותר גדולה וחזקה שישנה בעולם, ושורשה הוא מעצמיות הנפש כאמור, הוא מכח אותה תאוה קדומה הבאה מפנימיות רצון העליון הנוגע לו

ב.

ענן וערפל סביביו: קדושה גדולה מכוסה בקליפות והסתרות

שורש רצון הנשמה לשכון בגוף הוא בשעה שהגוף מזוכך | על ידי העולם והגוף הגשמיים שנראים כהסתר על הבורא - מתגלה קדושה נעלית ביותר | מסירות נפש מבררת את מטרת החיים בעוה"ז | ע"י נסיון העקידה התברר שאהבת אברהם אבינו ליצחק בנו היא אהבה רוחנית

משמשים ככלים המגלים אלוקות בתחתונים שבו הוא עיקר מקום השכינה כאמור.

על ידי העולם הגשמי והגוף הגשמי הנראים כמעלימים על אלוקות - מתגלה קדושה נעלית ביותר

ונמצא שמה שהעולם הגשמי נראה לכאורה כדבר המסתיר על אלוקות, וכמו שנקרא 'עולם' מלשון העלם, וכמו כן הגוף הגשמי נראה לפי ראות העין כדבר המעלים את גודל אור קדושת הנשמה. הנה לאמיתו של דבר אין הדבר כן, כי אדרבה בפנימיות שניהם נמצאת

כי כמו שכל העולם הזה הגשמי ידוכך עד שלא יהיה העולם הסתרה על אלוקות, אלא אדרבה יהיה כלי המגלה אלוקות בעולם, כי יתגלה לעין כל שעיקר שכינה הוא בתחתונים דוקא, כך גם יתגלה לגבי הגוף עם הנשמה, כי הנשמה הוא חלק אלוקות פשוט המופיע מן העליונים כאן למטה, וכאשר היא יורדת לעוה"ז והיא ממלאת את הגוף הגשמי המזוכך, בזה היא מתאחדת עם גוף קדוש והוי לאחדים, ושוב אין הגוף מסתיר על אלוקות, אלא הוא משמש ככלי המגלה אלוקות בתחתונים. כי גוף קדוש הוא כמו עולם גשמי מקודש, ששניהם

בעצמותו יתברך כביכול, והיא מה שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, והיינו לגלות אלוקות בעולם הגשמי, ולקשר רוחניות וגשמיות כאחד. ולמטה מתגלה דבר זה ברצון החיים של הנשמה, שחפצה ורצונה מצד עצם מציאותה להמשיך אלוקות בעולם הזה, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ובפרט על ידי זיכרון הגוף החומרי בו היא שוכנת. והנה על זה נאמר (משלי יג, יב) 'ועץ חיים תאוה באה', כלומר שנתאוה החיים באה מבחינת 'עץ החיים' המקשר גשמיות ורוחניות,

והיא התאוה האמיתית והגדולה ביותר בעולם, מפני שהיא משתלשלת מן התאוה העליונה של לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

גם הרצון לחיות חיים גשמיים בעוה"ז, נמשך מהרצון העליון ע"י נפילה וירידה

והנה אם נתבאר ששורש רצון הנשמה לחיות בעוה"ז עם הגוף הוא מצד רצון העליון של נתאוה הקב"ה וכו', ונמצא שרצון החיים בא ממקום קדוש, יש להבין, שהרי חזינו לכאורה שלפעמים אין רצון זה בא מצד הנשמה, אלא הוא רצון גשמי הגוף הרוצה לחיות חיים גשמיים, כגון באופן שמצד הנשמה היה מחוייב למסור נפשו לה' כאשר בא לידו נסיון לעבור על איזו עבירה מן השלש עבירות המורות, שאזי בוודאי אין רצון הנשמה להמשיך ולחיות בחיי הגוף, ואם כן רצון החיים של מי שאינו עומד אז בנסיון ורוצה להישאר בחיים בעוה"ז - נמשך מצד הגוף ולא מצד הנשמה.

אבל לאמיתן של דברים, אף רצון החיים הזה הבא מצד הגוף שהוא נגד רצון הנשמה האמיתי, גם הוא יונק מהרצון העליון של הקב"ה, אלא שנפל ממדרגתו בריבוי נפילות וירידות, עד שנשתלשל לתוך הרצון הגשמי הרוצה לחיות חיי הגוף גם כאשר איננו מקושר לחיי נשמה. והרי זה כדוגמת המידות הרעות, שבשורשם הם מידות קדושות מן הספירות העליונות, אלא שנשתלשלו וירדו ברכבות מדרגות עד שנעשו מהם דברים רעים, וכמו אהבת נפולות ויראות רעות וכדומה, אבל במקורן הן מידות של צד הקדושה. וכמו כן הוא בענין ספירת הכתר שהוא הרצון והתענוג על ענין החיים הבא מעצמיות הנפש, שבשורשו הינו באמת רצון קדוש הנמשך מצד רצון הנשמה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ובמקורו הוא רצון שהנשמה רוצה לחיות עם גוף מזוכך שאינו מסתיר על אלוקות, ולגלות שעיקר שכינה בתחתונים, אלא שנפל לתוך הקליפה עד שנעשה מזה רצון גשמי ג"כ לחיות חיי הגוף.

קדושה גדולה ונשגבה, ועל ידם מתגלה מדרגה נעלית יותר של אלוקות שאינה מתגלה בעליונים, אשר עליה נאמר 'עיקר שכינה בתחתונים'.
וענין זה הוא כלל גדול בקדושה שצריך האדם לידע, כי כל דבר הנראה כמסתיר ומעלים על אלוקות - אין זה אלא מפני שבפנימיותו מסתתרת קדושה גדולה ביותר, וההסתר אינו משמש אלא רק לכיסוי על גודל הקדושה והאור הטמון וגונו שם.

הערלה מכסה על המילה - מפני ששם גנוזה קדושה גדולה

ודבר זה נראה להדיא במצות מילה, שעניינה הוא כריתת הערלה המכסה על אבר הברית. והטעם שאבר הזה יש לו ערלה מה שאין כן בכל אברי הגוף, הוא מכיון שאבר זה הוא אבר קדוש ביותר, שבו כורתים ברית עם הקב"ה, שזוהו ענין מצות מילה - כריתת ברית עם השי"ת, לכן יש עליו ערלה וקליפה המכסה ומעלימה על גודל קדושתו. ומהאי טעמא נמי ישנו גודל התגברות היצר וריבוי התאות בעניינים אלו שהם היפוך קדושת הברית, דכיון שקדושה זו היא קדושה נעלית ביותר, ובמקום הזה מונחת וגנוזה הקדושה גדולה ביותר, לכן ישנם קליפות גדולות המעלימים ומסתירים על גודל קדושה זו. וכן הוא בעניינינו, שקשר הנשמה עם הגוף ורצונה החזק של הנשמה להיות מחוברת עמו, הוא מפני שע"י הגוף דוקא - הנראה כמעלים ומסתיר על אלוקות - מתגלה עומק האלוקות של הנשמה.

מסירת נפש מבררת את התכלית האמיתית של רצון החיים בעוה"ז

אלא שדבר זה צריך בירור, והיינו לברר שכל הרצון להישאר בחיים עם הגוף הוא רק מפני גודל גילוי

אלוקות המתגלה ע"י הגוף דוקא, ולא מפני החשק לחיות חיים גשמיים עלי אדמות. ודבר זה נעשה ע"י מסירות נפש, כי על ידה מתבררת תכלית רצונו האמיתי של האדם לחיים, והמסירות נפש מעמידה כל דבר על מכונו ומקומו.

כי כאשר הקב"ה מומין לאדם נסיון של מסירות נפש על תורה ומצוות, וכגון שבאה לידו אחת משלש עבירות החמורות, או בשעת השמד ובפרהסיא שאז הדין הוא שיהרג ואל יעבור אפילו על מנהג ישראל וכדומה, אזי על האדם לדעת כי חיים גשמיים לברם שאינם מקושרים אל החיים הרוחניים - אינם נחשבים כחיים כלל, ושורש החיים האמיתיים אינם אלא חיים רוחניים. כי כאמור כל הרצון והתאוה של האדם לחיות בעוה"ז, אינו אלא מפני כי ע"י הגוף מתגלה אלוקות במדרגה נעלית יותר, אבל חיי הגוף הוא סתירה על אלוקות, כמו שהוא בכאן שרצונו יתברך הוא שהאדם ימסור נפשו על דבר כבוד שמו יתברך ויותר על חיי הגופניים, הנה אז אין טעם וסיבה בחיים גשמיים, וממילא על האדם לוותר על החיים הגשמיים, ולכך עליו להתנתק מהגוף הגשמי ולחיות חיים רוחניים בלבד. והנה מכך שהוא מוכן למסירות נפש, יזכה האדם לעתיד לבוא לתענוג ורצון אמיתי של חיים, שיזכה לעמוד לעת התחייה ולהתחבר עם גוף רוחני, שהוא מדרגת חיים הנכונה, דהיינו התחברות הנשמה עם גוף קדוש ומוזכך המביין ועומד על סוד החיים האמיתיים.

נסיון העקידה - לברר שאהבת אברהם אינו ליצחק בנו היא אהבה רוחנית

וענין זה מצינו גם במעשה דעקידת יצחק, אשר בנסיון זה נעשו כמה פעולות גדולות בנפש אברהם אבינו, ואחת מהן היא בירור אהבתו ליצחק. הדנה

שורש ומקור האהבה הטבעית של כל אב לבנו - הוא ענין רוחני, והוא משל ודוגמא אל עניינים נעלים ורוחניים, כי האב' מרמו על אבינו שבשמים, והבן' רמו על 'בנים אתם לה' אלקים', והאהבה הטבעית שנטע הקב"ה בכל אב לבנו משמשת כדוגמא לזה ומעוררת את האהבה הגדולה והנשגבה של הקב"ה לעמו ישראל. ונמצא שבאמת ענין אהבת האב לבן הוא דבר רוחני בלבד.

אלא שבכדי לזכות שאהבה זו אכן תהא רק באופן רוחני, והיא תמשמש כמשל אל אהבת הקב"ה לישראל - צריכים מקודם לברר דבר זה שאכן אהבה זו של האב לבנו הוא אהבה נכונה וראויה הבאה מצד הקדושה. ודבר זה נתברר אצל אברהם אבינו כאשר בא לעקוד את יצחק בנו כרצון השי"ת שציווהו על כך, שעם כל האהבה הגדולה והנפלאה שהיה לו לבנו היחידי, בכל זאת כבש אברהם אבינו את רחמיו, והיה מוכן לוותר על הקשר הגשמי שיש לו אל בנו יחידו ולהעלותו על גבי המזבח, וזאת רק מפני גודל אהבתו להשי"ת וכדי לעשות רצונו יתברך בלבב שלם. וכזה נתבררה אמיתת מידת האהבה של אברהם אבינו, ואזי זכה להתקשר עם יצחק בנו באהבה רוחנית.

וזהו גם תפקידו של האדם בעבודתו עלי אדמות, לברר שכל תכלית התענוג שלו בחיים, וכל רצונו החזק לחיות עם גופו בעוה"ז, הוא רק כדי לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, וכדי להפך את העולם הגשמי ואת הגוף הגשמי מטבעם, ומה שהם נראים עתה כהעלם והסתר על אלוקות - הנה אדרבה יתברר שבהם טמונה וגנוזה באמת מדרגה נעלית ביותר של גילוי אלוקות. וזה מתגלה ע"י עבודת האדם בקיום תורה ומצוות כדי לעשות רצונו יתברך.

~

עולים ויורדים בו: הבחירה לדבוק בפנימיות העוה"ז או בחיצוניותו

העולם הזה הוא ההסתר הגדול ביותר על אלוקות | אבל בו יכולים גם להתעלות ולהגיע אל תכלית שלימות מעלת האדם | מצד חיצוניותו - אפשר לרדת לתכלית הירידה, ומצד פנימיותו - יכולים לעלות לתכלית העליה | מעלת העוה"ז היא שיכולים להפוך בו את הרע לטוב ולכללו בקדושה

על אלוקות, עד שהוא מלא קליפות וסו"א שהן נגד ה' ממש, וכמו שכתב כאן התניא.

והנה מי שבא להתדבק בפנימיות העולם - שהוא עצמיות החיות שבו - הנה ביכולתו להגיע אל מדרגת משה רבינו ע"ה, כי אכן בעוה"ז הוא עיקר גילוי השכינה כאמור. אבל מאידך גיסא כיון שמצד החיצוניות הרי העולם הזה הוא מעלים ומסתיר ביותר על אלוקות, ממילא המתדבק בבחי' חיצוניות העולם תהיה לו נפילה גדולה ויגיע אל תכלית הירידה.

מעלת העוה"ז היא שיכולים להפך בו חלק הרע ולהכניסו אל צד הקדושה

וכל סוד הימצאות האדם בעוה"ז הוא אכן כדי שיזכה ע"י מעשיו להפוך את חלק הרע - חלק החיצוניות של העולם - לטוב, ולהביאו ולהכניסו אל מקום תכלית הקדושה. וזהו מעלת העוה"ז לעומת כל שאר העולמות העליונים, כי אין בכל העולמות מעלה נפלאה זו, שאפשר בה להפוך את הרע ולהביאו אל צד הקדושה, רק בעולם הגשמי. כי בזמן שאין מתפעלים מריבוי החושך וההסתר הגדול של עולם הגשמי, ומתדבקים בפנימיות האור הנמצא בו בהסתר, אזי מבטלים את החושך עצמו וזוכים לגילוי האור הכי גדול. וע"י התהפכות זו מגלים שאכן כל הרע והחושך הנמצאים בעוה"ז אינם מציאות בעצמם, אלא כל תכליתם הוא רק בכדי להעלים ולהסתיר על עצמיות החיות של עוה"ז שהוא דרגה נעלה של גילוי שכינה, אבל סוף כל סוף צריכים הם ג"כ להתהפך ולהיכלל עם גודל הקדושה המתגלה בעוה"ז דייקא, שע"ז נאמר נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

להתגדל ולהתרומם ולהיות צדיק נשגב וגדול שאין למעלה ממנו, ומי לנו גדול יותר ממשה רבינו - מבחר המין האנושי - שנתעלה אל תכלית השלימות, וזכה להיות ראש לכל הנביאים, ודיבר הקב"ה עמו פנים בפנים כאשר ידבר איש אל רעהו, עד שאפילו הכאת הסלע נחשבה אצלו כחטא אף שהוא חטא דק מן הדק, והוא זכה לכל מדרגותיו והשגותיו ג"כ בעולם הגשמי הזה דוקא.

ודבר זה הוא פלא גדול שטבע הקב"ה בעולם - ובבריה זו הנקראת 'אדם', שמצד אחד ביכולתו להגיע לתכלית המדרגות ולהיות דבוק בהשי"ת באופן הנעלה ביותר, ומאידך גיסא הרי הוא מוכן גם להיות ירוד מכל הברואים ולרדת שחת לשאול תחתית.

מצד חיצוניות עוה"ז יכולים להגיע לתכלית הירידה, ומצד פנימיות העולם יכולים להירד בקדושה העליונה

והבנת פלא זה הוא ע"פ הדברים הנ"ל, שבעוה"ז יש פנימיות וחיצוניות. והנה מצד פנימיותו - הוא מקום של עיקר גילוי שכינה, כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דייקא, ונמצא שהוא המקום העיקרי של השראת השכינה. אולם יחד עם זה צריך העוה"ז להיות גם מקום ההסתר הכי גדול, וכמו שנתבאר בדברינו לעיל שלפי גודל גילוי הקדושה כך גם גודל ההסתר. וממילא מכיון שבעוה"ז הוא עיקר מקום השראת השכינה - מצד הפנימיות, הנה מצד החיצוניות צריך העולם הזה הגשמי להיות מכסה ומסתיר ביותר

נקודות:

כי כמו שכל העולם הזה הגשמי יזדכך עד שלא יהיה העולם הסתרה על אלוקות, אלא אדרבה יהיה כלי המגלה אלוקות בעולם, כך גם יתגלה לגבי הגוף עם הנשמה, כי הנשמה הוא חלק אלוקות פשוט המופיע מן העליונים כאן למטה, וכאשר היא יורדת לעוה"ז והיא ממלאת את הגוף הגשמי המזוזכך, בזה היא מתאחדת עם גוף קדוש והיו לאחדים, ושוב אין הגוף מסתיר על אלוקות

וכל סוד הימצאות האדם בעוה"ז הוא אכן כדי שיזכה ע"י מעשיו להפוך את חלק הרע - חלק החיצוניות של העולם - לטוב, ולהביאו ולהכניסו אל מקום תכלית הקדושה. וזהו מעלת העוה"ז לעומת כל שאר העולמות העליונים, כי אין בכל העולמות מעלה נפלאה זו, שאפשר בה להפוך את הרע ולהביאו אל צד הקדושה

א.

ביקור חולים בחי' המשכת אור הכתר שהוא שער החמישים

וירא אליו ה' באלוני ממורא (יה, ט).

פי' רש"י: לבקר את החולה, אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה ובה הקב"ה ושאול בשלמו.

אי' באריה"ק (טעמי המצות, וירא) בענין מצות ביקור חולים, כי 'חולה' הוא בני' מ"ט, לפי שחסר לחולה את שער ה' משערי בינה, וצריכים להמשיכו אליו, ע"כ. ויש לרמוז זאת בשמו של רבי חמא בר חנינא שאמר כי הקב"ה בא לקיים ביקור חולים אצל אברהם אבינו, כי 'חמא' הוא בני' מ"ט כמנין 'חולה'. ואילו 'חנינא' הוא בני' ק"ט, אשר מנין זה מורה על חסרון שלימות שער ה'. כענין מה שאמרו חז"ל (יר"ה כא) כי כל של עשרי הבינה נמסרו למשה רבינו מן מאחד, שנאמר (תהלים ט. ו) ותחסרנו מעט מאלקים. ומבואר בספה"ק דהיינו לפי ששער ה' הוא בחי' קדושת שנת החמישים דהיינו יובל, ובששת אלפי שנות קיום העולם יש ק"ב יובלות, וכנגדם היו חיי משה רבינו ק"ב שנים. אבל את היובל האחרון שמכון כנגד שנת פטירתו לא השיג משה רבינו בשלימות. בזה העולם, ולכן הרי זה נחשב שלא השיג את שער ה' בשלימות. והוא ענין 'ותחסרנו מעט מאלקים', כי 'מעט' הוא בני' ק"ט, וזה מורה על חסרון שלימות שער ה'. והוא ענין שם 'חנינא' המורה על הצורך בהשלמת שער ה', כדי לרפא את החולה. [ולכן מצייני רבי חמא בר חנינא שדרש ואמר (ויפא טב) גדולה תשובה שמביאה רפאות לעולם, כי יום הכיפורים הוא יום התשובה, והוא בבחי' שער ה' המשלים את החסרון שמרומנו בשמו של רבי חמא בר חנינא, והוא הרפואה של 'חולה' שבנינו כמנין כ"ח].

עוד כתב האריה"ק (שם), כי מה שחסר לחולה הוא הארת ההכמה, והוא שנקראת מישת החולה בשם 'עיש דוי', כי נתחפץ אצלו ה' שהוא בחי' חכמה מ'עשר' ל'עשר' ומידו' ל'דוי'. ואילו ברפואת החולה נאמר (תהלים טא, ד) 'ה' יסעדנו על ערש דוי, כל משכבו הפכת בחלוי' דהיינו שהקב"ה הופך את ה'עשר דוי' ל'עשר יוד', עיי"ש. ולכאן צריך ביאור, האם חסרון החולה הוא בענין נ' שערי בינה, או שמא בענין הארת ההכמה.

אכן לכך רמז רבי חמא ברבי חנינא ואמר כי 'שלישי למילתו היה', כי ענין המילה הבאה ביום השמיני ורומז על הספירה השמינית מתנתא לעילא, שהוא ספירת הבינה, ואילו 'שלישי למילתו' הוא כבר ביום העשירי הרומז על ספירת הכתר. והוא ישוב הענין, כי שער ה' משערי בינה הוא מקום האחדות בין החכמה והבינה, אשר אחדות זו באה מבחי' המשכת אור הכתר הנעלה משניהם, ולכן אמיתת ענין ביקור חולים הוא בחי' המשכת אור הכתר, אשר הוא המשלים את אור החכמה ואת שער ה' משערי בינה. [והוא ענין מה שמובא (כ"ח י"ד שלה, ב) בשם הירושלמי, שלא יבואו הרחוקים לבקר את החולה לפני היום השלישי לחליו, כי אז יכולים כבר להמשיך את אור הכתר אליו].

ב.

רפואה לחולה באה מהארת ימות המשיח

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו (יה, ט).

פי' רש"י: 'אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות וכו' ורפאל שרפא את אברהם הלך משם למלאך את לוט'. וביאור התוס' (כ"ב פ: ד"ה ההוא) כי ה"ג שאין מלאך אחד עושה שתי שליחות, מ"מ נשתלח רפאל גם לרפאות את אברהם וגם להציל את לוט, כי 'רפואה והצלה ענין אחד הוא'.

והענין יבואר בהקדם דברי הגמ' (מילה ט) כי ברכת הרפואה היא הברכה השמינית בסדר התפלה, כנגד המילה שניתנה בשמינית והיא צריכה רפואה. עוד אי' שם בגמ' כי הברכה השביעית היא גאולה כנגד שנת השביעית, ומבואר שם כי בשביעית יש מלחמות ורק בנוצאי שביעית כן דוד בא, אבל אותן מלחמות הן אתחלתא דגאולה, ע"כ. ויש לכאן למח באמת בקצת את ברכת הגאולה בשביעית, כנגד 'אתחלתא דגאולה', ולא בשמינית כנגד הגאולה עצמה. והענין הוא כמבואר ברש"י שם (ד"ה אתחלתא) כי ברכת הגאולה אין מבקשים בה על הגאולה שלימה, אלא על הצרות המתחדשות בכל דור. ולפי זה יש להוסיף ביאור, כי אור הגאולה נעלה לגמרי מן העולם הזה, ואי אפשר להמשיך מכותו ישועות בימי

הגלות, ולכן עשה הקב"ה שיהיה זמן של 'אתחלתא דגאולה' שהוא הארת הגאולה לתוך העולם הזה, ובאותו הזמן יתכונן העולם הזה אל אור הגאולה, ומכאן זה יכולים להמשיך ישועות בזמן הזה ג"כ.

אכן ברכת הרפואה נקבעה בשמינית, אשר היא כנגד הגאולה השלימה בעצמה, ואע"פ שנתבאר כי הגאולה השלימה בעצמה היא נעלית מן הטבע שבועלם הזה. והוא לפי שהיא כנגד רפואת המילה שניתנה בשמינית, והיינו כמבואר בספה"ק (גבורות ה' פרק ט) כי ענין המילה שהיא בשמינית הוא מפני היות המספר השמיני למעלה מן הטבע המיוסד על ז' ימי בראשית, והוא ענין המילה שבה מתעלים בני ישראל למעלה מן הטבע. והארה זו עצמה היא שורש כח הרפואה, כי החולה איבד את החיות שיש לו בתוך הטבע, ולכן 'חולה' הוא בני' מ"ט שהוא ז' פעמים ז', כי בבחי' עולם הטבע כבר אין לו חיות, ולכן מומשיים אליו רפואה מלמעלה מן הטבע, מבחי' 'מילה בשמינית'.

ובזה מבואר היטב אשר אברהם אבינו שהיה חולה ע"י המילה התעלה באותה שעה מן הטבע, ומכאן זה נמשכה אליו רפואתו. וחיות זו של רפואה הנעלית מן הטבע בעולם הזה, היא עצמה בחי' החיות של ימות המשיח בזמן הגאולה השלימה כמבואר. ולכן זה עצמו הוא ענין הצלת לוט, כי כל העסק סביב הצלת לוט הוא ענין הצלת נשמת מלכות בית דוד, שורש מלכות מלך המשיח. ובהו אמרנין שפיר כי 'רפואה והצלה ענין אחד הם', כי היה מלאך רפאל עוסק בשניהם גילוי אור הגאולה השלימה.

ג.

המשכת בית דין של קדושה לתקן את עיוות הדין של סדום

וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גווי הארץ (יה, יז-יח).

הנה בכל בית דין ישנם שלשה דינים, ואי' בספה"ק שהם כנגד הבית דין של מעלה, ששם יש שלשה דינים כנגד שלשת השמונה א"ל אלקים הוי"ה אשר עליהם נאמר (תהלים א, א) א"ל אלקים הוי"ה דבר ויקרא ארץ, והם מעונים לשלשת המדות חסד דין ורחמים. כי דין אחד נוטה לצד החסד בבחי' שם א"ל, ודין אחד נוטה לצד הדין בבחי' שם אלקים, ואז בא הדין השלישי ומכריע ביניהם, והוא ענין מדת הרחמים הממוזג מחסד ודין ונוטה לצד החסד בחי' שם הוי"ה. ולפי שסדום קלקלו בעיוות הדין, לכן היה צריך להמשיך עליהם את הבית דין של מעלה בחי' הדין בתיקונו.

והנה אי' בספה"ק ברית כהונת עולם (מפאר אילוי של יצחק פרק ט"ט) כי בית דין זה הם המתירים את הנדרים, כי האותיות שלפני נד'ר' הם 'קמ"ג' שהוא בני' ה'ג' שמוה"ק הנ"ל, והוא בני' 'יסלח לה' הכתוב כמה פעמים בפרשת הנדרים (מכריח ל. הוי"ה), והוא שנאמר שם 'וה' יסלח לה', כי אי' בחז"ל (מונב ברש"י בפרשת יט, טז) כי בכל מקום שנאמר 'וה' המונוה' הוא ובית דינו', עיי"ש עוד.

ולפי זה יש לרמוז במאמר השי"ת על אברהם, והקדים 'וה' אמר' דהיינו 'הוא ובית דינו', ואמר כי בודאי יכול אברהם להמשיך את הבית דין האמיתי על סדום, שהרי 'אברהם' בני' נדר', והוא ממתיק את דיני הנדר שכן 'דיו יהיה לגוי גדול' הוא בני' קמ"ג שהם הבית דין בני"ל, ואי' יכול הוא להמשיך את הבית דין האמיתי.

ד.

תפלת אברהם אבינו היתה להציל את נשמת משיח

ויהי בשחת אלקים את ערי הכנר ויזכור אלקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט (יה, ט).

הנה בפשטות היה נראה כי תפלתו הארוכה של אברהם אבינו על הצלת סדום לא נענתה כלל, שהרי הפכה ה' באף ובחמה ובקצף גדול, ולא הועילו כל הפצרותיו של אברהם אבינו להצילם. ומאידך גיסא, כאשר הצילו המלאכים את לוט מתוך ההפכה, ביקש לוט מן המלאך שישאיר עבורו את צוער ולא יהפכה, כי רוצה הוא להימלט לדור שם, ומיד נענה ואמר המלאך: הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפני את העיר (יה, טא). והדברים מפליאים, כיצד תפלתו ותחנונו של אברהם אבינו לא פעלו, ואילו לוט שלא התפלל כלל נענה מיד.

אכן בעומק הדברים היה כל העסק באותה שעה על הצלת לוט,

והוא מפני שבו היתה גנוה נשמת מלכות בית דוד שיצאה מרות המואביה מורע לוט, ולכן נחשבת כל תפלתו של אברהם אבינו כתפלה על משיח, על התכלית הנצחית של כלל ישראל. והרי כתב הראי"ק מראשנין ז"ע (ועד קודש כי תצא ד"ה כי תמנ) כי העסק בעניני הגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי מוכרח להיות בהסתר גדול, עיי"ש. ובהו יש לפרש את החילוק שבין תפלת אברהם אבינו לבקשתו של לוט, כי אברהם אבינו שהתפלל בפיוש על הצלת סדום, היתה התפלה דבר גלוי יותר מדי, ולכן לא נענה בתפלתו. ואילו בקשתו של לוט שלא היתה נראית תפלה כלל, אלא בעומק הדברים התפרש מה שביקש מן המלאך כתפלה בהסתר לפני ה', לכן מפני שהיתה תפלתו בהסתר גדול כל כך, לכן נענה בה.

אכן כאשר נדייק בדבר נמצא, כי מה שרואה כי תפלתו של אברהם אבינו לא נתקבלה, אין זה אלא למראית העין. והוא שאמר הכתוב (יה, כה-כז) כי כאשר ראה אברהם אבינו את סדום "והנה עלה קיסור הארץ בקיסור הכבש", והיינו שהיה נראה כי ממש נעשה בה ההופך הגמור מתפלתו שביקש להצילם, ממשך הכתוב ואומר "ויהי בשחת אלקים את ערי הכנר, ויזכור אלקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה" וגו'. ונמצא כי תפלתו פעלה עד מאד, שהרי בוכותו של אברהם ניצל לוט מתוך ההפכה, ובה ניצלה נשמת משיח מן ההפכה, וזה הרי היה עיקר מה שרצה בהצלת סדום. ונמצא כי אכן תפלתו המפורשת שהיתה על הצלת כל ערי סדום, הועילה להסתיר את תפלתו האמיתית של בקשתו, ועיי"ו היו יכולים שלא לענות לתפלתו המפורשת, ובאותה שעה נענה בחלק הנסתר בעומק תפלתו, וזכה להציל את נשמת משיח.

ה.

עקידת יצחק מעוררת את רצון השי"ת להיטיב לכלל"י

ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה (כב, יג).

הנה אנו מזכירים ומעוררים את זכות העקידה הרבה פעמים, שכן בכל יום בתחלת תפלת שחרית אשר היא תחלת עבודת ה' התפלה בכל יום ועליה מוסדות כל תפלות היום, נוהגים לקרוא את פירשת העקידה. וביורה בא הדבר בימי החתמים והרצון, כאשר בראש השנה מזכירים את עקידת יצחק בקריאת התורה, והוא גם אחד מטעמי מצות תקיעת שופר, וכן מזכירים זאת בחתימת ברכת הזכרונות. ואף גם בבקשת הסליחות של עשרת ימי תשובה מזכירים את העקידה בכל יום. וטעמא בעי מה מיוחדת זכות זו מכל הזכויות, אשר מזכירים אותה כ"כ הרבה.

אכן הנה יש לנו להתבונן במעשה זה, כי אכן פשטות מה שהיה הוא, שהקב"ה חנן את אברהם אבינו בבנו יחידו לאחר מאה שנים, ואח"כ צוה עליו לשחטו. ובודאי שהיה זה מעשה קשה עד מאד, ובכל זאת היה אברהם אבינו מוכן לקב, וכמעט ולא נשחט יצחק. וביותר היה גדול הנסיון, כי הקב"ה אמר לו זאת בלשון של בקשה 'קח נא', ולא בדרך של ציווי מפורש ותיקין, ומ"מ עמד אברהם אבינו בנסיון זה עד שאמר הקב"ה עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה וגו'.

אבל יש להוסיף נופך כמה שהיה במעשה זה, והוא מה שרצה הקב"ה לגלות כאן. כי הנה התגלה כאן אשר אברהם אבינו מצד עצמו מוכן ומוזמן לוותר למען השי"ת על כל הטוב אשר גמלוהו, שהרי היה מוכן לתת לו את בנו יחידו אשר אהב כנפשו. ומה שהקב"ה צוה עליו אח"כ שלא לשחטו, וירגל תמורתו איל להקריב לפינו, היה זה מרצון השי"ת לבדו בעצמו. ובהו זכה אברהם אבינו לכל כלל ישראל החולכים בדרכיו, כי נתגלה לעין כל שאין מונתם לטובת עצמם כלל, שהרי על זה הם מוכנים לוותר לגמרי למען השי"ת, עד כדי מסירות נפש ממש, אלא שהקב"ה בעצמו רוצה להיטיב להם ברחמי וחסדיו. והיינו כי הקב"ה חפץ חסד הוא, ורוצה להיטיב לבריותיו בתכלית ההתבה, כי על תכלית זו ברא את כל הבריות. ולכן גם כאשר איש יהודי מצויד מוותר על הכל למען השי"ת, רוצה הקב"ה בעצמו להשפיע אליו את כל הטובות, ולכן יזכה בהם.

ולכן בכל עת שאנו רוצים לעורר רחמי שמים עלינו, מזכירים אנו את עקידת יצחק, כי רוצים אנו לגלות בזה, אשר מצדינו מוכנים אנתנו לוותר על הכל למען השי"ת, עד כדי מסירות נפש. אבל הרי הקב"ה חפץ בטובתנו, ולכן אנו מבקשים שיעשה למענו יתברך כביכול, ויחון אותנו ברחמינו וחסדיו.

טוב טעם ודעת למדנו: זיך לאזן לערנען גוטע עצות מיט מדות טובות

א. שמע עצה וקבל מוסר: די וויכטיגקייט פון זיך 'שואל עצה' זיין

עס איז זייער וויכטיג צו פרעגן אן עצה | ווען: ביי יעדע אחריות'דיגע שריט | וועמען: א תלמיד חכם וואס איז אן ערנסטער איד און ערנסטע מענטשן פרעגן אים און האבן הנאה פון זיינע עצות | פארוואס: ווייל א מענטש אליינס קען מאכן גרויסע טעותים | רווחים: מען נעמט אראפ דעם גרויסן אחריות פון זיך | מען איז מצליח מיט דער עצה | אפילו אויב עס פאלט דורך, האט מען נישט קיין געוויסנדיגן | מען טוט רצון ה' און מען איז מרבה כבוד התורה | מניעות: אסאך בחורים שעמען זיך | אסאך האבן ספיקות צו וועמען צו גיין | אסאך פאסט זיי נישט צו גיין | עס איז אלעס א יצר הרע | מען דארף צוברעכן אלע שוועריקייטן און גיין פרעגן אן עצה

ב. ויראת מאלקיך: 'מדות רעות' איז א געהעריגער איסור דאורייתא

א 'נקי' ארבעט אויף ריינקייט אין הארץ | אויסרייניגן די שלעכטע מדות און ווערן א גוטער מענטש | דאס הארץ פאלגט נישט ווען מען זאגט אים 'מען טאר נישט' | מען מוז טאקע האבן א מהלך דערויף | אבער דער מענטש מוז האבן א פראבלעם דערמיט | ער דארף שפירן א פחד פון אן איסור דאורייתא וואס ער האט אין זיין הארץ | דעמאלט נעמט ער זיך ארבעטן פלייסג | דעמאלט ארבעט זיך אויס דער מהלך וואס ער נעמט | דאס איז דער יסוד | טאמער עס פעלט דער יסוד - וועט גארנישט העלפן און אלעס וועט בלייבן די זעלבע

ג. איש שליט ברוחו: ווען מען וויל - קען יעדער זיין א בעל מדות

די הרגשים פון שנהא דארפן טאקע א באזונדערע מהלך - אבער די מעשים קען מען באלד קאנטראלירן | א מענטש נארט זיך און מיינט אז ער איז נישט בעל הבית אויף זיך | ער איז יא בעל הבית - נאר עס איז אים נישט גענוג וויכטיג | א מוסר השכל פון דעם העפליכן האטעל ארבעטער | פאר די ריכטיגע פרייז איז ער דער גרעסטער בעל מדות | מיר באקומען בעסער באצאלט ווי דער האטעל ארבעטער | מיר האבן א חשוב'ערן בעל הבית ווי ער | פארוואס זאלן מיר נישט שפירן אז מיר דארפן זיין העפליך צו יעדן איינעם און קאנטראלירן אונזערע מדות?! | דער אויספיר: יראת שמים איז דער יסוד פון אלע מדות

א.

שמע עצה וקבל מוסר: די וויכטיגקייט פון זיך 'שואל עצה' זיין

אין קורצן פון פריערדיגן גליון:

געבן אן עצה פאר יענעם איז אן אחריות, ווייל אסאך מאל קען עס האבן א שלעכטע תוצאה אויף יענעם'ס גאנצע לעבן. מען דארף עס וועמען זייער ערנסט, מיינען בלויז יענעם'ס טובה און מתפלל זיין דערויף. און דעמאלט קען מען האבן בטחון אז דער רבונו של עולם וועט געבן סייעתא דשמיא.

געבן עצות און נעמען עצות

אז מען רעדט פונעם ענין וויאזוי צו 'געבן' עצות, איז וויכטיג צו רעדן אויך איבער די וויכטיגקייט פון 'נעמען' עצות.

אל תחכם הרבה - נישט זיין קיין אויבער-חכם

דער פסוק זאגט (משלי יא, יד): "וְתִשְׁמָעָה רַבֵּי יוֹעֵץ" - מען ווערט געהאלפן דורכן זיך שואל עצה זיין. א מענטש קען האבן א געוואלדיגע הצלחה בגשמיות און ברוחניות, און ער קען פארמיידן געוואלדיגע טעותים און דורכפעלער - דורכדעם וואס ער פרעגט אן עצה פון אן ערליכן איד. דאס מיינט טאקע נישט אז מען דארף לויפן פרעגן יעדע קליינע זאך, רוב פון די שאלות וועלכע קומען אונטער טעגליך, און א מענטש דארף מאכן דערויף החלטות - זענען פשוט'ע זאכן וואס יעדער נארמאלער מענטש ווייסט וויאזוי זיך צו פירן דערין. אבער פון צייט צו צייט שטייט א מענטש פאר געוויסע ערנסטע שאלות און וויכטיגע פרשת דרכים'ס אין לעבן וואס ער דארף ענטשיידן, דאס זענען אזעלכע ספיקות וועלכע זענען נוגע אויף א לענגערע צוקונפט - וואס א מענטש ווייסט נישט וואס דער טאג וועט ברענגען, און צומאל קען עס אפילו אפגעקטירן ממש זיין גאנצן עתיד. אין אזא פאל טאר מען נישט זיין קיין אויבער-חכם און האלטן אז מען איז גענוג קלוג און מען קען זיך אליינס אן עצה געבן, נאר דעמאלט דארף מען גיין פרעגן אן עצה פון אן ערליכן איד.

פרעגן אן עצה מאכט לייכטער דאס לעבן

אויסער דעם וואס צו פרעגן אן עצה איז א

נקודות:

דער פסוק זאגט (משלי יא, יד): "וְתִשְׁמָעָה רַבֵּי יוֹעֵץ" - מען ווערט געהאלפן דורכן זיך שואל עצה זיין. א מענטש קען האבן א געוואלדיגע הצלחה בגשמיות און ברוחניות, און ער קען פארמיידן געוואלדיגע טעותים און דורכפעלער - דורכדעם וואס ער פרעגט אן עצה פון אן ערליכן איד

מיט אלע ערנסטע ספקות, צי לגבי געזונט זאכן, לגבי ביזנעס, וכדומה אנדערע וויכטיגע זאכן, איז עס ממש א ברכה מן השמים אז ער האט איינעם וועמען ער קען פרעגן אן עצה טובה.

פון 'פרעגן' דערלייגט מען נישט

אויסער די לייכטקייט וואס 'נעמען עצות' גיבט פארן מענטש בשעת מעשה - אז ער מוז נישט נעמען אזא גרויס אחריות אויף זיינע אייגענע פלייצעס - איז דער עיקר אויפטוה דערפון: די הצלחה וואס דאס וועט ברענגען פארן מענטש. ווייל רובא דרובא פעלער - ווען א מענטש פרעגט אן עצה פון אזא איינעם וועלכער איז טאקע ראוי צו געבן עצות - וועט ער ארויסגיין מיט דער ריכטיגער עצה און ער וועט מצליח זיין דורכדעם! און אפילו אין די איינצעלנע פעלער וואס ער איז נישט מצליח - ווייסט ער כאטש ביי זיך אז ער האט געטון זיינס, ער האט זיכער יוצא געווען זיין חיוב כלפי שמיא און ער דארף נישט צוריק טראכטן אז אפשר האט ער געדארפט טון אנדערש. איי, עס האט זיך דאך אויסגעלאזט נישט גוט?! האט מען פון הימל דוקא געוואלט אז עס זאל זיך אזוי פירן! עס האט נישט צוטון מיט זיינע פעולות. אבער ווי געזאגט: רובא דרובא זענען טאקע יא מצליח מיט דער עצה. פון דער אנדערער זייט, ווען א מענטש פרעגט נישט קיין עצה און ער טוט אלעס אויף דער אייגענער האנט - זעט מען בחוש ווי ער פאלט אריין אין טעותים - טייל מאל גרעסערע טעותים און טייל מאל קלענערע טעותים.

הנהגה טובה; ווי דער פסוק זאגט (דברים לב, ז): "שָׂאֵל אֲבִיבִי וְיִגְדַף יִגְדַּף וְיִאֲמָרוּ לָךְ" - איז עס פשוט א געשמאקע זאך אפילו אויף דער וועלט. ווייל דאס באדייט, אז א מענטש מוז נישט נעמען אזעלכע אחריות'דיגע החלטות אויף זיינע אייגענע פלייצעס! ער קען עס ארויפלייגן אויף א צווייטן, אז יענער זאל מאכן די החלטה פאר אים. למשל, א מענטש האט א בחור אין די יארן פון שידוכים, מען טראגט אים אן פארשידענע הצעות, און ער דרייט זיך ארום אזוי צומישט און צורודערט, ער ווייסט נישט אויף וואס מער צו קוקן און אויף וואס ווייניגער, אויף וואס צו זאגן א באלייגער 'יין' און אויף וואס זיך כאטש אנצוהייבן נאכפרעגן, וואס איז וויכטיג און וואס נישט, אויף וואס דארף מען זיך עקש'נען און אויף וואס מעג מען מוותר זיין וכדומה. די וועלכע זענען שוין אנגעקומען צום שטאפל פון שידוכים - קענען מעיד זיין ווי שווער דאס איז, וויפיל טעג און וואכן מען דרייט זיך ארום מיט ספיקות, מען ווייסט נישט אהין און מען ווייסט נישט אהער. טאמער אזא מענטש האט א רבי'ן אדער אן ערליכן איד מיט א שכל הישר, וועמען ער קען אנפרעגן אן עצה - איז ער דאך א גליקליכער! עס איז ממש א מחיה! ער גייט אריין צום רבי'ן, ער לייגט אראפ אלע הצעות און צדדים, און דער רבי איז שוקל יעדע זאך מיט א גדול'ישן שיקול הדעת, און ער זאגט אים וואס ער האט צו טון, דער איד פארלאזט זיך אויף דעם רבי'ן, און דער גאנצער עול פון ספקות און בלבולים - פאלט אראפ פון זיינע פלייצעס. און די זעלבע זאך איז

וויפיל בחורים דרייען זיך ארום מיט פארשידענע שוועריקייטן מיט וואס זיי ספראווען זיך, פארשידענע סארט נסיונות אין אידישקייט, פארשידענע סארט קשיות, אדער אפילו פשוט'ע ספיקות אין געוויסע זאכן אין עבודת ה' – וויאזוי און וואס מען דארף צו טון. און די דאזיגע בלבולים פארדרייט זיי דעם קאפ, אז זיי נישט מצליח אין קיין שום זאך! ווען דער בחור האט ווען אביסל שכל, גייט ער צו אן ערליכן איד און רעדט זיך אויס פאר אים און בעט אים אן עצה, יענער וואלט אים געגעבן אן עצה טובה און עס וואלט אים געהאלפן אן א שיעור! יענער וואלט אים ליכטיג געמאכט זיינע אויגן אין אלע זיינע נסיונות און קושיות, און דערנאך וואלט ער געווארן רואיג און געקענט אזויפיל מצליח זיין, אלעס א דאנק דאס זיין א 'שואל עצה'!

ער דערלייגט די בחור'ישע יארן - צוליב זיין אנטשלאסנקייט נישט צו פרעגן קיין עצה

מען זעט אסאך מאל ביי בחורים - אין זייערע ענינים, וויפיל בחורים דרייען זיך ארום מיט פארשידענע שוועריקייטן מיט וואס זיי ספראווען זיך, פארשידענע סארט נסיונות אין אידישקייט, פארשידענע סארט קשיות, אדער אפילו פשוט'ע ספיקות אין געוויסע זאכן אין עבודת ה' - וויאזוי און וואס מען דארף צו טון. און די דאזיגע בלבולים פארדרייט זיי דעם קאפ, אז **צוליב דעם זענען זיי נישט מצליח אין קיין שום זאך! דער איינער ספק אין איין פרט - נעמט אים שוין אוועק זיין גאנצע רואיגקייט און צופרידנקייט אין עבודת ה'!** אדער איז עס אסאך מאל נוגע אויף מער א פראקטישן פארנעם; ווי לדוגמא: וועלכער שידוך ער זאל טון - טאמער דער טאטע ווייסט נישט וועמען צו פרעגן, וויאזוי ער זאל זיך מסדר זיין מיט 'חברותות', וכדומה אלערליי פרטיות'דיגע עצות. ווען דער בחור האט ווען אביסל שכל, גייט ער צו אן ערליכן איד און רעדט זיך אויס פאר אים און בעט אים אן עצה, יענער וואלט אים געגעבן אן עצה טובה און עס וואלט אים געהאלפן אן א שיעור! יענער וואלט אים ליכטיג געמאכט זיינע אויגן אין אלע זיינע נסיונות און קושיות, און דערנאך וואלט ער געווארן רואיג און געקענט אזויפיל מצליח זיין, אלעס א דאנק דאס זיין א 'שואל עצה'!

דער יצר הרע דרייט אן שוועריקייטן

וויבאלד דער יצר הרע ווייסט וויפיל א בחור קען שטייגן אין עבודת ה' דורכן זיך 'שואל עצה' זיין, דעריבער שטעלט ער אוועק שוועריקייטן - וועלכע קענען אמאל אויסזען ווי הויכע בערג וואס מען קען נישט אריבערגיין. אבער מען דארף וויסן אז **דאס איז אלעס 'מעשה יצר', און מען טאר זיך נישט לאזן דערפון, מען דארף איבערקומען אלע שוועריקייטן - וועלכע זענען בעצם נישט מער ווי דמיונות - און זיך גיין שואל עצה זיין ווען אימער עס פעלט זיך אויס.**

שעם זיך נישט, דו ביסט נישט דער איינציגסטער!

פיל מאל איז די מניעה פארוואס ער פרעגט נישט קיין עצה צוליב 'בושה רעה', ער שעמט זיך צו עפענען זיינע פריוואטע ענינים פאר אן ערליכן איד. אבער צו אזא בחור דארף מען זאגן: "זיי נישט קיין שלימזל! **צוליב איין מינוט שוועריקייט - לעבסטו**

אפ אלע דינע בחור'ישע יארן אין שוועריקייטן! עבודת ה' איז ענוג שווער אפילו ווען מען מאכט עס נישט שווערער, נו, וואס דארפסטו זיך אליינס מאכן שווער?! טאמער דו וועסט דורכברעכן די ערשטע מינוט בושה און פרעגן - וועסטו צום סוף זייער הנאה האבן! און בכלל, דו דארפסט זיך בכלל נישט שעמען, ווייל עס איז זייער נארמאל אז א בחור האט שוועריקייטן! עס איז בכלל נישט קיין בושה! טוה צו דער זאך און פרעג אן עצה פון אן ערליכן איד!"

די באקאנטע טענה: היינטיגע שוואכע דורות...

וועט דער יצר הרע באלד אפירקומען מיט אן אנדערע מניעה: "עה, וועמען קען מען היינט פרעגן?! היינטיגע צייטן איז דאך שוין נישטא די אפענע בעלי רוח הקודש ווי אמאליגע צייטן, טא צו וועמען גייט מען? וויאזוי קען מען דען וויסן צי יענער איז בכלל א 'בר הכי' צו ענטפערן שאלות און געבן עצות?!" דער תירוץ אויף דער קושיא איז: "לא אלמן ישראל" - דער רבנו של עולם האט אונז נישט פארלאזט! **טראץ אלע נסיונות און הסתר פנים וואס איז היינט פארהאן אויף דער וועלט, דאך איז נאכאלץ פארהאן גענוג ערליכע אידן וועמען מען קען פרעגן אן עצה! ווייל אויף צו פרעגן אן עצה, מוז מען נישט זיין דער גרעסטער 'צדיק הדור' און 'בעל רוח הקודש', איינער וואס ער איז א תלמיד חכם וועלכער זיצט כל ימיו באהלה של תורה. ער איז אן ערליכער און ערנסטער איד, ער איז א 'בעל עצה', דאס הייסט, ער איז באקאנט אלס אזא איינער מיט וועמען ערנסטע מענטשן שמועסן זיך דורך - ווייל זיי ווייסן אז ער איז א תלמיד חכם און אן ערליכער איד, איז דאס א סימן אז ער איז א ריכטיגער 'בעל העצה'. (און פילמאל קען א בחור טרעפן אזא סארט 'דמות' אין ישיבה גופא - צי דער ראש ישיבה אדער א געוויסער משגיח - וואס ער איז אן אמת'ער ערנסטער איד, און בחורים פרעגן אים עצות און זענען נהנה פון זיינע עצות).**

דער 'כבוד התורה' קומט ארויס ווען מען פרעגט עצות פון א תלמיד חכם

די תורה איז 'נצחיות', עס גייט אן אויך אין אונזער דור. אויב אין דער תורה שטייט (משלי ה. יז): "לִי יִצְחָק וְתוֹשֵׁבָה" - אז דער וואס לערנט תורה האט א כח פון געבן אן עצה פאר אידן - מיינט עס אויך אונזער דור! און דער רבנו של עולם וויל אז מען זאל גיין און אנפרעגן אן עצה פון

ב.

אזעלכע סארט אידן; ווי עס שטייט (אבות ה. א): "נהנין ממנו עצה ותושיה" - דער וואס לערנט תורה מיט אן ערנסטקייט און ערליכקייט, דארף מען זען צו שעפן פון אים ריכטיגע עצות! און דאס איז רצון ה' און כבוד התורה, ווען עס שטעלט זיך ארויס קלאר, אז די תורה גיבט פארן מענטש א 'שכל הישר'. און מען זעט בחוש ווי אזא סארט מענטש נעמט ערנסט יעדע שאלה און ער גייט צו דערצו מיט א 'כובד ראש', און אויטאמאטיש געשעהט, אז דער שואל - וועלכער שטייט פארנט פון אזא געהויבענעם איד - פרעגט אויך די שאלה מיט אן ערנסטקייט, און דער משיב ענטפערט מיט אן ערנסטקייט, און אויב ביידע מיינען עס ערנסט, איז דאך זיכער אז דער רבנו של עולם גיבט אריין א געוואלדיגע סיעתא דשמיא אין דער עצה, און מען קען האבן בטחון אז די עצה וועט זיכער מצליח זיין.

א מענטש איז גרייט זיך מפקיר צו זיין צוליב חשבונות און נגיעות

די אזויגערופענע נאיווע קושיא וואס מענטשן פרעגן: "צו וועמען זאל איך גיין?," קומט געווענליך פון א געוויסע עקמימיות בנפש, וואס דער מענטש האט עפעס 'נגיעות' פארוואס ער וויל נישט גיין צו ערליכע אידן - וועמען ער ווייסט גאנץ גוט אז מען קען זיי פרעגן עצות. צי ווייל ער האט א בושה זיך צו דערקלערן כאילו אלס 'דער און דער חסיד' און עס פאסט אים נישט, צי וועגן אנדערע נגיעות, ער האט מורא אז זיין משפחה אדער חברים וועלן אים מרחק זיין, וכדומה אלערליי קטנות'ן. און צוליב דעם שרייט ער: "היינט איז א 'דור יתום'!" היינט איז נישטא צו וועמען צו גיין."

עס איז א 'דור יתום' - אבער מיט דעם אלעמען איז 'לא אלמן ישראל'

היינט איז טאקע א 'דור יתום', אבער דער רבנו של עולם האט אונז נישט פארגעסן און איבערגעלאזט אויף הפקר! טאמער איינער לאזט איינעם אויף הפקר - איז עס דער מענטש צו זיך אליינס! וואס צוליב זיינע נגיעות, איז ער מפקיר זיך מיט זיין גאנצע משפחה און טוט נארישע שריט אין לעבן וואס שפעטער וועט אים דאס אסטן א טייערע פרייז - ברוחניות און בגשמיות! **דער אויבערשטער פארלאזט נישט - דער מענטש פארלאזט זיך! מיט זיין אייגענע בחירה איז ער בוחר צו גיין ענדערש קאמ אין וואנט אריין און אריינפאלן אין אלערליי פלאנטערס און שוועריקייטן.**

ויראת מאלקיד: 'מדות רעות' איז א געהעריגער איסור דאורייתא

ראשית חכמה יראת ה' - דער יסוד איז 'ראת שמים'

איידער מען רעדט פון א מהלך וויאזוי אויסצוארבעטן 'מדות שבלב', מוז מען קודם האבן א הקדמה פון 'יראת שמים', וואס אויף דעם האלט זיך אלעס און דאס איז דער יסוד פון גאנץ עבודת המדות. ווען דאס איז דא - קען מען אנהייבן ארבעטן אויף די מדות, און נאכמער, ווען דאס איז דא - 'ויול' מען גאר שטארק ארבעטן אויף די מדות! **דער יראת שמים איז דער מאטאר וועלכער שטופט דעם מענטש צו זוכן אן עצה אויף 'תיקון המדות', און דאס וועט אויך ברענגען שפעטער אז אלע מהלכים וואס ער וועט נוצן - זאלן ארבעטן ריכטיג.**

ווי מעג איך פיינט האבן?! עס איז דאך אסור! למשל, א מענטש דערזעט זיך אז ער ליידט אויף קנאה אדער שנאת חנם, עס קאכט זיך אין אים נקמה געפילן אדער ער האלט חשבונות מיט

פארוואס מוז מען האבן א 'מהלך' אויף מדות שבלב?!

אין דעם ענין פון 'תיקון המדות' איז פארהאן אסאך סארטן מהלכים און דרכים וויאזוי מען ארבעט אויס א מדה. ווייל דער עיקר פון אלע מדות זענען דאך אין הארץ - נישט ווי 'מצוות מעשיות' וואס דער עיקר איז די 'עשיה'. דעריבער קען מען נישט ארבעטן דערויף בלויז מיט א 'החלטה' וואס א מענטש מאכט אפ מיט א שטארקע 'קבלה', אז פון היינט און ווייטער וועט ער מער נישט פיינט האבן זיין חבר און ער וועט מער נישט האלטן קיין חשבונות מיט יענעם, ווייל זיין הארץ פאלגט אים נישט! **וואס זאל ער טון? ער האט עפעס א טיפע שנאה צו יענעם! דעריבער מוז מען האבן א מהלך וויאזוי צו אנקומען צום הארץ, עס אויסגראדן און איבערמאכן די געפילן - לויט די תורה (וואס דאס וועט בסייעתא דשמיא ערקלערט ווערן באריכות אין די קומענדיגע גיליות).**

זיי איינער פון וועמען עס גיסט זיך גוטס - נישט שלעכטס

דער מסילת ישרים דא אין פרק י"א - וואו ער שליפט אויס דעם מענטש צו ווערן א 'נקי' - גייט אריין אין א שמועס איבער די 'מדות רעות שבלב', וואס א מענטש קען זיין ממש א מושחת אין די מדות פון 'שנאה' - פיינט האבן א צווייטן, 'קנאה' - מקנא זיין א חבר, 'נקימה' - זיך נוקם זיין אין יענעם און 'נטירה' - האלטן אלטע חשבונות מיט יענעם. דער שורש פון דער גאנצער ענין, אין איין ווארט: א מענטש דארף זיך מרגיל זיין צו זיין אן 'איש טוב' - א גוטער מענטש וואס עס גיסט זיך פון אים נאר גוטס. און דער וואס איז געשלאגן מיט די אלע מדות, איז ממש פונקט א פארקערטער מענטש, ער איז א שלעכטער מענטש וואס עס גיסט זיך פון אים נאר האס און גיפט, אומפארגיערשיקייט און שלעכטס.

אז א מענטש דערזעט זיך אז ער ליידיט אויף א שנאת חנם - דארף ער די ערשטע זאך אויפציטערן מיט א נאטורליכן יראת שמים: "געוואלד, מען טאר דאך נישט געדארפט האבן קיין שום אנדערע מהלך. ווייל אין בריסק האט מען אויסגעלערנט, אז אויב דער רמב"ם זאגט 'אסור' - איז דאס שוין נישטא מער! עס איז שוין נישטא בכלל קיין דיסקוסיע (דיון) 'פארוואס' און 'פאר ווען', נאר אויב איז עס 'אסור' - איז עס באלד אראפ פון טיש און פארטיג! די קינדער און ריכטיגע תלמידים פונעם בריסקער

ינגעם - דארף ער די ערשטע זאך אויפציטערן מיט א נאטורליכן יראת שמים: "געוואלד, מען טאר דאך נישט! דער רבנו של עולם אסר'ט דאך דאס! דער הרגש פון שנאה, איז דאך א הרגש וואס איז אסור באיסור גמור!". אט דער יסוד מוז קומען בעפאר אלע הסברים און מהלכים. נאך איידער דו ביזט זיך מתבונן וואס די מדה איז, פארוואס עס איז שלעכט און וויאזוי מען קען עס אויסרייסן - דארפסטו קודם כל האבן א יראת שמים'דיגע קאך און א נאטורליכן ציטער פארן רבנו של עולם! דו ביזט א נוקם און נוטר! דו ביזט דאך עובר אן עבירה! דו טוסט קעגן רצון ה'!

אין בריסק האט מען בכלל נישט געדארפט קיין מהלך אויף מדות

מען קען זאגן אז דאס איז געווען דער בריסקער דרך בכלל אויף גאנץ 'תיקון המדות', מען האט נישט געדארפט האבן קיין שום אנדערע מהלך. ווייל אין בריסק האט מען אויסגעלערנט, אז אויב דער רמב"ם זאגט 'אסור' - איז דאס שוין נישטא מער! עס איז שוין נישטא בכלל קיין דיסקוסיע (דיון) 'פארוואס' און 'פאר ווען', נאר אויב איז עס 'אסור' - איז עס באלד אראפ פון טיש און פארטיג! די קינדער און ריכטיגע תלמידים פונעם בריסקער

רב זכרנו לברכה האבן נישט געדארפט קיין מהלך וויאזוי אויסצורייסן שלעכטע מדות פון הארץ, זיי האבן אפילו נישט געדארפט לערנען קיין מוסר דערויף, ווייל זייער הארץ איז לתחלה געווען אוועקגעשטעלט אז עס איז נישטא עפעס אנדערש אויף דער וועלט אויסער מקיים זיין רצון ה', און טאמער איז דער געפיל קעגן דעם רצון ה' - איז דאך נישט שייך דאס צו שפירן! מען האט נישט געלעבט פאר נאך עפעס א ציל - אויסער תורה! ממילא, האט מען גארנישט געדארפט זאגן מער ווי דאס ווארט 'מען טאר נישט', און אויטאמאטיש האט מען עס באזייטיגט פון הארץ. מען האט נישט געדארפט רעדן נאך עפעס א סיבה, פארקערט, עס איז געווען א וואונדער טאמער איינער הייבט נאך אן מסביר צו זיין הסברים און געבן סיבות אויף א זאך וואס די תורה זאגט 'אסור'. ווייל ווי קען זיין א גרעסערע סיבה ווי דאס אז די תורה ערלויבט עס נישט!?

כאפ כאטש א ציטער: מען מוז זיך נעמען ארבעטן

כאטש וואס סתם מענטשן זענען נישט נתגדל געווארן מיט אט דעם שארפן בריסקן מהלך, און אפילו נאכן זאגן אז עס איז אסור, מוטשעט נאכאלץ

ג.

איש שליט ברוחו: ווען מען וויל - קען יעדער זיין א בעל מדות

אויף די פלייצעס און ער ליגט אין עבדות ה' - כאפט אויף כסדר די רמזים און הוראות וואס מען איז אים מרמז פון הימל.

דער מוסר השכל פון א האטעל

אייענע פון די בילדער וואס דער אויבערשטער ווייזט פאר א מענטש איז, די שיינע באנעמונג מיט וואס מענטשן פירן זיך אויף - ווען עס פעלט זיי אויס פאר זייער ביזנעס. איינמאל עס קומט צו ביזנעס, קען א מענטש פלוצלינג ווערן אזוי איידל און שייך, אזוי פריינטליך און ליכטיג, אז עס איז ממש א מחיה צו קוקן. לאמיר אנכאפן א דוגמא: בעצם איז נישט כדאי צו גיין אין א האטעל, אבער אויב עס קומט אמאל אויס פאר איינעם צו זיין אין א האטעל, זעט ער פאר זיך א געוואלדיגע בילד: ווי נאר ער קומט אן, קומט באלד צוגיין א באדינער - וועלכער איז אייגעשטעלט אינעם האטעל - און ער נעמט אים אויף מיט א ליכטיגן שמייכל אויפן פנים, ער נעמט איבער זיינע פעקלעך און טראגט אים צו זיין צימער מיטן גרעסטן נימוס און דרך ארץ, מיט א געוואלדיגע העפליכקייט ווייזט ער אים אן אויף זיין צימער, און ער פארגעסט נישט צו צולייגן: "טאמער דו נויטיגסט זיך אין סיי וואס, זאלסטו זיך פיהלן פריי מיר צו רופן! איך בין דא דיר צו העלפן מיט וואס איך קען נאר!". שפעטער ווען עס קומט צום עסן, טראגט ער אים צו דאס עסן מיט אזא הכנעה, ער בייגט זיך איין מיט אזא דרך ארץ און פרעגט אים: "אפשר דארפסטו דאס און אפשר דארפסטו יענען? איז פארהאן נאך עפעס מיט וואס איך קען דיר העלפן?!". און אזוי באהאנדלט ער אים א גאנצן צייט מיטן גרעסטן רעספעקט און שיינקייט. ממש מען זעט נאר ווי א מענטש פירט זיך אויף ליכטיג און שייך, און דאס איז נישט בלויז איין שעה אין טאג, נאר יעדן טאג מדי יום בימו - פון ניין אזיגער אינדערפרי ביז פינף אזיגער נאכמיטאג - איז ער דער גרעסטער בעל מדות אין דער וועלט.

ביי מאכלות אסורות וואלט איך דאך פארשטאנען, אז נישט קיין חילוק וואס יענער האט מיר געטון, טאר איך נאכאלץ נישט עסן חזיר אדער חמץ אין פסח צוליב דעם, טא וואס איז דאס אנדערש?! ווי מעג איך נוקם זיין אדער נוטר זיין?! דער רבנו של עולם לאזט דאך נישט!

הרגש, שכל, מעשה

יעדע שלעכטע מדה האט צו זיך עטליכע חלקים. צום ערשטן באשטייט עס פון א געוויסע געפיל. דערנאך בויט זיך אויס פון דעם א געוויסער שכל און שיטה, און דערנאך קומען ארויס פון דעם תוצאות אין 'עולם המעשה'. למשל, ווען מענטש האט יענעם פיינט - צוליב עפעס אן אינערליכע געפיל וואס יענער האט געטשעפעט, בויט ער אויף א שיטה אז יענער איז אפגעפרעגט און מען דארף אים פיינט האבן, און דערנאך קומט עס ארויס מיט פעולות; ער גריסט אים נישט, ער איגנארירט אים, ער בארעדט אים וכדומה.

יראת שמים פארלאנגט צו טוישן די מעשים פון איין מינוט צום צווייטן

טאמער א מענטש האט טאקע דעם ציטער און יראת שמים פון אן עבירה, דארף ער מאכן זיכער, אז ווי נאר ער כאפט זיך אז ער איז עובר דערמיט אן איסור פון 'לא תשנא את אחיך בלבבך' - זאל ער קודם באלד טוישן זיינע פעולות! ווייל אפילו אויב אויף זיין הארץ איז ער נישט אינגאנצן בעל הבית, איז ער אבער יא בעל הבית אויף זיינע פעולות! ער זאל באלד אויפהערן יענעם צו בארעדן און אנהייבן יענעם צו באגריסן שוין און זיך אויפפירן מיט יענעם ווי ער פירט זיך אויף מיט א צווייטן מענטש.

די פאלשע טענה: איך קען נישט!

אסאך מאל ווען מען זאגט פאר א מענטש אז ער מוז שמייכלען צו זיינ'ס א שונא, טענה'ט ער: "איך קען נישט! עס איז נישט מעגליך!". אבער

עס איז שקר גמור! ער קען יא! ווייל א מענטש האט א מורא'דיגע בחירה וועלכע איז 'נורא נורא', מען קען זיך אסאך מאל אליינס נישט גלייבן וואס א מענטש קען אלץ באווייזן - טאמער ער וויל נאר. דער פראבלעם איז נאר, אז ער וויל נישט! דער ציווי ה' איז נישט גענוג חשוב ביי אים, אז ער זאל וועלן קאנטראלירן זיינע מעשים און פעולות - נישט ארויסצואווייזן פאר יענעם קיין שום שנאה; ווי דער

פרק י"א

גַּם הַשְּׂנֵאָה וְהַתְּקִיפָה קִשְׁיָה מְאֹד לְשִׁימְלֵט מִפְּנֵי לֵב הוֹתֵל אֲשֶׁר לְבָנֵי הָאָדָם, כִּי הָאָדָם מְרַגֵּשׁ מְאֹד בְּעִלְבוֹנוֹתָיו, וּמְצַמֵּר צִעַר גְּדוֹל. וְהַתְּקִיפָה לֹא מְתִיקָה מְדַבֵּשׁ, כִּי הִיא מְנוֹתְתוֹ לְבָדְדָה, עַל כֵּן לְשִׁימְלֵי הַבְּחוּזֵי לְעֻזָּב מִה שֶׁמְבַכְּעוּ מִכְּרִיחַ אוֹתוֹ, וְיַעֲבֵר עַל מוֹדוֹתָיו וְלֹא יִשְׁנָא מִי שֶׁהֵעִיר בּוֹ הַשְּׂנֵאָה וְלֹא יִקַּם מִפְּנֵי בְּהַדְּמוֹן לֹא יִשׁוּבֵל הַתְּקַנָּם, וְלֹא יִפְרֹ לֹ, אֶלָּא אֶת הַכֹּל יִשְׂכַּח וְיִסָּר מִלְּבוֹ כִּאֲלוֹ לֹא הָיָה - חִזְק וְאִמְיָן הוּא

וויאזוי קען אזא העפליכער מענטש ווערן א 'חיה רעה' אין איין מינוט?!

זאל נאר אבער איינער שטיין און זיך אונטערהערן פון אונטערן טיר פון זיין הויז - ווען דער האטעל באדינער קומט אהיים ביינאכט נאך א גאנצן טאג ארבעטן - וועט ער שוין זען וואספארא בעל מדות ער איז... ווי נאר ער קומט אהיים גיבט ער באלד א שיש אויס אלץ וואס ער האט איינגעהאלטן א גאנצן טאג... ער שטעפט זיין בני בית, ער שרייט און רעגט זיך אויף די קינדער, און אזוי ווייטער. און טאמער איינער וועט אים פּרעגן פארוואס ער קאנטראלירט זיך נישט, וועט ער זאגן: "וואס זאל איך טון? איך קען זיך נישט קאנטראלירן!". אבער די קושיא איז גרויס: "דו ביזט דאך געווען אזא בעל מדות א גאנצן טאג! דו ביזט דאך געווען אזא העפליכער מענטש פריער! נו, וואס איז יעצט געשען?! אין איין רגע ביסטו געווארן אזא מוסחת אז דו קענסט זיך שוין נישט קאנטראלירן?!".

אין לך דבר העומד בפני הרצון - אז מען 'ויל' - 'קען' מען

א בילד רעדט מער ווי טויזנט ווערטער! עס לערנט אונז אויס א געוואלדיגן מוסר השכל: אויב א מענטש 'ויל' - 'קען' ער זיך איינהאלטן! טאמער א מענטש האט נאר עפעס א גוטע סיבה פארוואס ער 'ויל' זיין א בעל מדות - קען ער גאנץ גוט זיין א בעל מדות! ער וועט שוין וויסן פונקטליך וויאזוי מען איז נישט קיין נוקם און נטר, וויאזוי מען איז א 'זרן' און מען שלינגט אראם א ווייטאג, און ער וועט שוין וויסן פונקטליך וויאזוי מען ווערט א פיינער און א גוטער, וויאזוי מען מאכט יענעם גוט פילן און וויאזוי מען זאגט פאר יעדן איינעם גענוי דעם ריכטיגן 'גוט ווארט' וואס ער גלייכט צו הערן. אלעס ווייזט ער און אלעס קען ער - אויב ער וויל. "נו אויב אייז דארפטו פשוט נעמען דעם 'עול מלכות שמים' אויף די פלייצעס און פארשטיין אז דו ביזט געדינגען ביים רבונו של עולם! נישט דער בעל הבית פונעם האטעל האט דיר געדינגען - נאר דער רבונו של עולם האט דיר געדינגען! דעם רבונו של עולם' ציווי איז נישט גענוג חשוב ביי דיר? דו דארפט נאך האבן אן אנדערע סיבה פארוואס דו זאלסט וועלן זיין א 'בעל מדות'! דו האסט דאך דעם גרעסטן טעם דערצו! דער רבונו של עולם האט דאך דיר געהייסן (דברים כה, ט): 'הֲלֹכֶתְךָ בְּדַרְכָּיו' - גיי אין מיינע וועגן; ווי חז"ל זאגן (הובא ברמב"ם הל' דעות פ"א ה"ה): "מה הוא רחום אף אתה רחום" - פיר זיך אויף מיט די זעלבע איידעלע און רחמנות'דיגע מדות ווי דער אויבערשטער כביכול! לעב אויף דער וועלט ווי א מענטש - נישט ווי א חיה רעה!".

מיר מעגן נאך זיין אזוי העפליך ווי דער האטעל איינגעשטעלטער

"סוף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹקִים יִרְא'". פון די אלע זאכן זעט מען נאכאמאל דעם יסוד, אז יראת שמים איז דער ערשטער באשטאנדטייל פאר גוטע מדות! דער ציווי ה' דארף פשוט זיין גענוג סיבה אז א מענטש זאל וועלן און קענען איינהאלטן זיינע פועלות פון שנאה און קנאה עס נישט ארויסצוברענגען מכח א אפועל! פשוט, ווייל נאר אזוי באקומט מען דא א שיינע געהאלט - וועלכע ווערט אנגערופן 'שכר עולם הבא'! פשוט, ווייל נאר אזוי געפעלט מען דא פארן בעל הבית - וועלכער ווערט אנגערופן 'רבונו של עולם'! און פשוט, ווייל דא איז נאר פארהאן איין ברירה, צו פאלגן דעם איין איינציגסטן בעל הבירה - וואס מיר זענען מעיד אויף אים יעדן טאג מיט א גרייטיקייט אויף מסירות נפש: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!"

לחג הפסח אצל הרה"ק מראפשיץ, ואז סיפר לו את המעשה הנ"ל. [נוזה היה הפעם היחיד ששמענו מרבינו הקשר בין ב' העובדות הנ"ל].

ובספר 'אילנא דחיי' (ח"ב עמוד רל"ו) ראיתי: כי אכן הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה מספר העובדה הנ"ל, שהרה"ק מראפשיץ גילה פעם להרה"ק מקאמינקא ולהרה"ק מצאנו כשהיו עסוקים בבית המבשלים קודם חג הפסח איזה יחוד, ואת היחוד הזה שמע אח"כ הרה"ק מקאמינקא מאת הרה"ק מבעלזא כנ"ל. ויש שם הוספה, שהיחוד שגילו הרה"ק מראפשיץ ואח"כ הרה"ק מבעלזא להרה"ק מקאמינקא היתה היחוד שצריכים לכוון בעת יציאת הנשמה מן העולם. ועוד מובא שם שהרה"ק מסאטמאר אמר: שכידוע שלח זקינו הרה"ק בעל 'הייטב לב' מסיגעט זי"ע שליח קודם הסתלקותו להרה"ק בעל הלב שמח' מאלעסק זי"ע להתפלל עליו, וע"ז אמר הרה"ק מסאטמאר שהשליחות היתה שהיות שהרה"ק מאלעסק היה חתן הרה"ק מבעלזא ע"כ שלח אליו שליח לבקש ממנו שייסע לו לכוון היחוד בעת ההסתלקות.

שמעתי מאת הגה"צ ר' אהרן מרדכי רוטנער שליט"א, כי פעם הגיע איזה אדם חשוב לבעלזא שהיה רב באיזה מקום, והתאכסן באכסניה אחת עם עוד יהודי. אותו יהודי החזיק ברשותו הרבה מעות ולא רצה ללכת עמיהם בעיר, ולכן הלך והטמינם באיזה מסתור בבית האכסניה. יום אחד חזר אותו יהודי לבית האכסניה, וגילה כי גנבו הכל ממנו. עשה אותו יהודי חשבון בנפשו, והגיע למסקנא כי הרב שהתאכסן עמו בודאי איננו גנב, וא"כ מוכרח להיות כי בעל האכסניה גנב את ממונו. ניגש היהודי אליו ותבע ממנו שיחזיר לו את כספו, אבל הבעל האכסניה הכחיש כל קשר אל הענין. תוך זמן קצר נהייתה מהומה גדולה, כי היהודי טען בוודאות כי בעל האכסניה הוא הגנב, ובעל האכסניה מצידו הכחישו מכל וכל. עד שהחליטו ללכת אל הרה"ק מקאמינקא - שהיה באותה עת בבעלזא - לשאול אותו כדת מה לעשות בדבר זה. לתמיהתם הרבה ענה הרה"ק מקאמינקא מיד כי לא בעל האכסניה הוא האשם בגנב, אלא הרב שהתאכסן עם אותו היהודי הוא הגנב. לא היתה להם ברירה, ניגשו אל הרב וסיפרו לו כי כך אמר עליו הרה"ק מקאמינקא. מיד הודה הרב כי אכן ידו היתה במעל, והתנצל כי לא התכווין ממש לגנוב, אלא רצה ללוות זאת לכמה ימים מפני שהיה דחוק במעות וכ'.

התפעלו כולם ותמהו מהיכן ידע זאת הרה"ק מקאמינקא, ניגשו אליו ושאלוהו על כך, האם רוח הקודש יש בדבר? ענה להם: 'אין בזה שום חידוש, רק לפני כמה ימים עמדתי בשורה להיכנס אל הרה"ק מבעלזא עם 'קוויטל', ועמד זה הרב לפני עם 'הקוויטל' שלו בידיו, ובשעת ההמתנה הצצתי לרגע אחד בתוך 'הקוויטל' שלו, ומיד ראיתי כי הוא גנב... הלכו וסיפרו את הדבר לפני הרה"ק מבעלזא, קרא אליו את הרה"ק מקאמינקא ואמר לו כי בתחלה כשהיה קורא 'קוויטל' ראה בו את כל העבירות שעשה אותו האדם מעודו, אבל כשהבחין שזה מפריע לו לאהבת ישראל, התפלל שלא יראה זאת עוד, ומאז שוב איננו רואה עבירות של יהודים ב'קוויטל'ך.

• כ"ק מרן רבינו זי"ע סיפר שהרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע הגיע פעם יחד עם ידידו הרה"ק מצאנו זי"ע לחוג את חג הפסח בצל הקודש של רבם הרה"ק מראפשיץ זי"ע, והיות שלא היה דבר רגיל שחסידים נוסעים לרבם לקראת ימים הראשונים של פסח, עשה הרה"ק מראפשיץ את עצמו כאילו הוא מקפיד עליהם, וגער בהם על כך על שלא מצאו זמן אחר לבה אליו. טענו הרה"ק מקאמינקא והרה"ק מצאנו: 'וואס אהרט עס דעם רבי'ן? אונז ווילן זיין ביים רבי'ן אויף פסח! (וכי מה איכפת לרבי? אנו רוצים להיות אצל הרבי על חג הפסח!). ענה להם הרה"ק מראפשיץ בסגנון לשונו המיוחד להסתיר את דרכיו בקודש, ואמר להם: 'ס'איז א שאד די דינסט, די דינסט וועט דארפן שווער ארבעטן, און דארפן שוילן אסאך זשעמיקעס...' (הרי חבל על המשרת, היא תצטרך לעבוד קשה, ולקלף הרבה תפוחי אדמה). ענו שניהם ואמרו כי הם יעמדו ויסייעו בעבודת הבישול, ויקלפו כל מה שיצטרכו, ויכינו את הכל לחג הפסח. צויה הרה"ק מראפשיץ שאכן יעשו כן. נכנסו לבית המבשלים והתחילו לקלף 'זשעמיקעס' לכבוד החג. והנה באמצע שעמדו וקילפו את 'זשעמיקעס', נכנס הרה"ק מראפשיץ, והניח ידו אחת על הרה"ק מצאנו וידו השניה על הרה"ק מקאמינקא. ופתאום לא ראו שניהם כלום לא את מקום המצאם ולא 'זשעמיקעס', רק את פניו הק' של הרה"ק מראפשיץ, וכך שמעו אותו אומר אליהם דברי תורה. אחר זמן מה סיים הרה"ק מראפשיץ את דבריו, ומיד גער בהם בלשון רוגז: 'וואס ארבעט עטס נישט, וואס שוילט עטס נישט? (למה אינכם עובדים? למה אינכם מקלפים?)'. ולא ידעו ולא הבינו מה אירע עמהם באותה שעה. אכן באמצע עריכת הסדר אמר הרה"ק מראפשיץ: 'זאגן תורה פאר תלמידים אויף די וועלט איז נישט קיין קונץ, מעלה זיין די תלמידים אין עולם העליון, און דארט זיי צו זאגן תורה, דאס איז א קונץ' (לומר תורה לתלמידים בזה העולם, אין בזה חידוש. להעלות את התלמידים אל העולם העליון, ושם לומר להם דברי תורה, זה הוא חידוש). ובזה נתברר להם מה שאירע עמהם באותה שעה כשעברו בבית המבשלים, והבינו כי רבם העלה אותם אל העולם העליון, ושם אמר להם תורה. עד כאן המעשה ששמענו תמיד מפי מרן רבינו.

כאשר ביקר כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א אצל ההבחל"ח מרן רבינו (בשנת תשמ"א), סיפר לפני רבינו מעשה המקובל בבית בעלזא על הרה"ק מקאמינקא: כידוע שאחר פטירת הרה"ק מראפשיץ, נסע הרה"ק מקאמינקא לבעלזא ונעשה תלמידו של הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע. פעם אחת אמר לו הרה"ק מבעלזא כי יתכונן היטב במשך כמה ימים, ואז יגלה לו איזה יחוד גדול של שמות הק'. ואכן כך עשה, ואח"כ גילה לו הרה"ק מבעלזא היחוד. אחר שגילה הרה"ק מבעלזא להרה"ק מקאמינקא את היחוד, פנתה הרבנית הצדקנית של השר שלום מבעלזא - אשר כידוע היא היתה בעלת דעת גדולה והיתה מעורבת בסוד העניינים בחצר בעלזא - אל הרה"ק מקאמינקא, ושאלה אותו האם גם בראפשיץ שמעו גילויים גדולים כאלו? ענה לה הרה"ק מקאמינקא כי פעם אחת כאשר היה עסוק בבית המבשלים עבר שם הרה"ק מראפשיץ והפטיר באוזניו זה היחוד שעכשיו גילה לו הרה"ק מבעלזא. ענה מרן רבינו האדמו"ר מבעלזא, כי זה היתה כאשר ב' הרה"ק מקאמינקא